

Anonimizált változat

Fordítás

C-339/20 - 1

C-339/20. sz. ügy

Előzetes döntéshozatal iránti kérelem

A benyújtás napja:

2020. július 24.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Cour de cassation (Franciaország)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2020. április 1.

Felülvizsgálatot kérelmező fél:

VD

[OMISSIS]

A FRANCIA KÖZTÁRSASÁG,

[OMISSIS]

A COUR DE CASSATION, CHAMBRE CRIMINELLE (semmitőszék, büntető kollégium) ÍTÉLETE,

2020. április 1.

VD a cour d'appel de Paris (párizsi fellebbviteli bíróság, Franciaország) vizsgálati tanácsa 2. kollégiumának 2018. december 20-i 10. sz. ítéletével szemben – amelyben e kollégium a VD-vel szemben bennfentes kereskedelem és pénzmosás tárgyában folytatott előzetes bírósági vizsgálat keretében az utóbbinak az eljárás során hozott jogi aktusok megsemmisítésére irányuló kérelmét bírálta el – felülvizsgálati kérelmet terjesztett a Cour de cassation (semmitőszék, Franciaország) elé.

[OMISSIS] [eredeti 2. o.] [OMISSIS] [eljárási adatok]

A tényállás és az eljárás

- 1 [OMISSIS] *[bevezető formula]*
- 2 Egy 2014. május 22-i vádirattal bennfentes kereskedelemnek és orgazdaságnak minősülő cselekményekre vonatkozó előzetes bírósági vizsgálat indult.
- 3 Ezt az előzetes bírósági vizsgálatot az első, 2014. november 14-i kiegészítő vádirattal kiterjesztették a bennfentes kereskedelemnek, valamint az e bűncselekményhez kapcsolódó bűnrészességnek és orgazdaságnak minősülő bűncselekményekre. Az Autorité des marchés financiers (értékpapíripiaci hatóság, AMF, Franciaország) főtitkárának, 2015 szeptember 23-i és szeptember 25-i jelzését követően, amelyhez csatolták az ezen független hatóság által folytatott nyomozásból eredő, többek között a telefonvonalak használatára vonatkozó személyes adatokat tartalmazó bizonyítékokat, az előzetes bírósági vizsgálatot a 2015. szeptember 29-i, december 22-i és 2016. november 23-i három vádirattal kiterjesztették a CGG, az Airgas és az Air Liquide értékpapírjaira, illetve az ezekhez kapcsolódó valamennyi egyéb pénzügyi eszközre az ugyanezen minősítés alá eső bűncselekmények, továbbá az azokhoz kapcsolódó bűnrészesség, vesztegetés és pénzmosás vonatkozásában.
- 4 Ezt követően 2015. december 22-én a CGG és az Airgas értékpapírjaira, majd a 2017. április 20-án kizárólag a CGG értékpapírjaira vonatkozóan elkülönítést rendeltek el.
- 5 VD, akivel szemben 2017. március 10-én az ezen értékpapírokkal kapcsolatos bennfentes kereskedelemnek és orgazdaságnak minősülő cselekmények miatt vizsgálat indult, 2017. szeptember 5-én megsemmisítés iránt keresetet nyújtott be, majd 2018. október 19-én az eljárási aktusok megsemmisítése iránti kérelmet terjesztett elő.

Az első jogalapról

- [OMISSIS]
- 6 [OMISSIS] **[eredeti 3. o.]**
 - 7 [OMISSIS]
- [OMISSIS]
- 8 [OMISSIS]
 - 9 [OMISSIS] *[a code monétaire et financier {monetáris és pénzügyi törvénykönyv} L.465-1. cikkének alkotmányellenességére alapított és a Cour de cassation (semmitőszék) által okafogyottnak nyilvánított jogalap]*

A második és a harmadik jogalapról

[OMISSIS]

10 [OMISSIS]

11 [OMISSIS]

[OMISSIS] **[eredeti 4. o.]** [OMISSIS]

12 [OMISSIS]

13 [OMISSIS]

[OMISSIS]

14 [OMISSIS]

15 [OMISSIS] **[eredeti 5. o.]** [OMISSIS] *[az eredeti előzetes bírósági vizsgálat iratainak az ügyiratokba való felvételének elmaradása kapcsán az emberi jogok európai egyezménye 6. cikke (1) bekezdésének megsértésén, a nemzeti rendelkezések megsértésén, az indokolás hiányán és a jogi alap hiányán alapuló, a Cour de cassation (semmitőszék) által elutasított jogalap]*

A negyedik jogalapról

A jogalap kifejtése

16 A jogalap az emberi jogok európai egyezménye 6. cikke (1) bekezdésének és 8. cikkének, az Európai Unió Alapjogi Chartája 7., 8., 11. és 52. cikkének, a 2002. július 12-i 2002/58/EK irányelv 15. cikke (1) bekezdésének, a code monétaire et financier (monetáris és pénzügyi törvénykönyv) L. 621-10. cikkének, a code pénal (büntető törvénykönyv) 112-4. cikkének, ugyanezen törvénykönyv bevezető cikkének, 591. és 593. cikkének megsértésén, az indokolás hiányán és a jogi alap hiányán alapul.

17 E jogalap azon megállapítása miatt kifogásolja a megtámadott ítéletet, amely szerint a kereset megalapozatlan, és nem indokolt az eljárás valamely iratának vagy aktusának megsemmisítése, holott:

„1. elsősorban, amennyiben az Európai Unió Bírósága kimondja a jogvitában alkalmazandó valamely jogszabályi rendelkezés nemzetközi szerződésbe ütköző jellegét, a nemzeti bíróság a nemzetközi szerződés megsértését megállapító határozat alapján köteles ítéletet hozni; a fellebbviteli bíróság annak megállapításával, hogy „úgy tűnik, az L. 621-10. cikk rendelkezései nem ellentétesek az elektronikus hírközlési ágazatban a személyes adatok kezeléséről, feldolgozásáról és a magánélet védelméről szóló 2002. július 12-i 2002/58/EK irányelv 15. cikkének (1) bekezdésével, megsértette a fent említett

rendeleteket, amikor a code monétaire et financier (monetáris és pénzügyi törvénykönyv) L. 621-10. cikkének nemzetközi szerződésbe ütköző jellegét kellett volna alapul vennie;

2. másodsorban és minden esetben valamennyi ítéletnek tartalmaznia kell a határozat igazolására alkalmas indokolást; az indokolás elégtelen jellege az indokolás hiányának felel meg; amikor VD megsemmisítési keresetének elutasítását az Európai Unió Bíróságának 2018. október 2-i ítéletére alapozta annak meghatározása nélkül, hogy az utóbbi által idézett és elfogadott ítélkezési gyakorlat mennyiben zárja ki a monetáris és pénzügyi törvénykönyv L. 621-10. cikkének nemzetközi szerződésbe ütköző jellegét megállapító határozat jelen ügyre történő alkalmazását, az alapügyben eljáró bíróság megsértette a fent hivatkozott jogszabályok értelmét és hatályát”.

A Cour de cassation (semmitőszék) válasza

- 18 A monetáris és pénzügyi törvénykönyv L. 621-10. cikkének és a code des postes et communications électroniques (postai és elektronikus hírközlési törvénykönyv) L. 34-1. cikkének - a 2002. július 12-i 2002/58/EK irányelvnek az EUB ítélkezési gyakorlatával összefüggésben értelmezett követelményeire tekintettel fennálló -, nemzetközi szerződésbe ütköző jellegére alapított kifogás elvetése érdekében a bíróság, miután **[eredeti 6. o.]** emlékeztetett azokra a körülményekre, amelyek között többek között VD-ről személyes adatokat gyűjtöttek, megállapította, hogy úgy tűnik, a code monétaire et financier (monetáris és pénzügyi törvénykönyv) L. 621-10. cikke, amely a közigazgatási hatóságok felhatalmazással rendelkező és a szakmai titoktartásra kötelezett tisztviselői számára fenntartja a bejelentkezési adatok megszerzésének lehetőségét, nem ellentétes a fent említett irányelv 15. cikkének (1) bekezdésével.
- 19 A bíróság azt állítja, hogy az R. 10-3 I. cikkben foglalt, a szolgáltatók által megőrzendő adatokra és a megőrzésük időtartamára vonatkozó korlátozások miatt ugyanez vonatkozik a postai és elektronikus hírközlési törvénykönyv L. 34-1. cikkének rendelkezéseire.
- 20 Kiemelte, hogy a piaci visszaélésekről szóló 2014. április 16-i 596/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 23. cikke [(2)] bekezdésének h) pontja lehetővé teszi az illetékes hatóságok számára a távközlési szolgáltató meglévő adatforgalmi nyilvántartásának bekérését, amennyiben a nemzeti jog megengedi, ha alapos okkal feltételezhető, hogy jogsértés történt, illetve ezek a nyilvántartások a bennfentes kereskedelemnek vagy annak kísérletének, illetve másik személy részére bennfentes kereskedelem folytatására vonatkozó tanácsadásnak vagy a másik személy bennfentes kereskedelemre való rábírásának tilalmára vonatkozó 14. cikk a) vagy b) pontjának, illetve a piaci manipuláció tilalmára vonatkozó 15. cikknek a megsértése tárgyában folytatott nyomozás szempontjából lényegesek lehetnek.

- 21 A bíróság ebből arra következtet, hogy nem vezethet semmisséghez az olyan rendelkezések alkalmazása, amelyek megfelelnek valamely európai rendeletnek, amely általános hatályú, minden rendelkezésében kötelező és a tagállami jogrendszerekben valamennyi jogalany vonatkozásában közvetlenül alkalmazandó európai jogi aktus.
- 22 A megtámadott ítéletet hatályon kívül helyezése érdekében a felülvizsgálatot kérelmező fél lényegében azt állítja, hogy az adatok általános és különbségtétel nélküli megőrzéséről rendelkező fent említett jogszabályok alapján megvalósított adatgyűjtés megsértette a fent említett, az Európai Unió Bírósága által értelmezett 2002/58/EK irányelvet, és a code monétaire et financier (monetáris és pénzügyi törvénykönyv) L. 621-10. cikke rendelkezéseinek a 2016. július 26-i törvényben megállapított szövege egyáltalán nem állapít meg korlátokat az AMF nyomozóinak azon joga vonatkozásában, hogy a megőrzött adatok közzétételét kérjék.
- 23 A Cour de cassation (semmitőszék) főtanácsnoka e tekintetben megállapítja, hogy két kérdést kell intézni az Európai Unió Bíróságához, az első a bejelentkezéshez szükséges személyes adatok magánszolgáltatók általi tárolására vonatkozó feltételeknek a nemzetközi szerződéseknek megfelelő jellegére vonatkozik, a második a fent hivatkozott L. 621-10. cikknek az érintett időszakban alkalmazandó változatában az ezen adatok AMF általi megszerzésének tárgyában előírt feltételekre vonatkozik, figyelembe véve a bennfentes kereskedelemről és a piaci manipulációról szóló, 2003.január 28-i 2003/6/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvet hatályon kívül helyező, a piaci visszaélésekről szóló, 2014. április 16-i 596/2014/EU rendelet [eredeti 7. o.] rendelkezéseit és a tagállamok számára abból eredő kötelezettségeket.
- 24 Ezzel szemben a felülvizsgálatot kérelmező fél szerint nem lehet előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel az Európai Unió Bíróságához fordulni, mivel ez a bíróság korábban már egyértelmű ítéletet hozott a 2002. július 12-i 2002/58/EK irányelv tartalmára vonatkozóan.
- 25 A jogalap vizsgálata szükségessé teszi a bejelentkezési adatokhoz való hozzáférés és a megőrzésük szabályai közötti különbségtételt.

A bejelentkezési adatokhoz való hozzáférésről

- 26 A 2016. december 21-i Tele 2 Sverige határozatában (C-203/15. és C-698/15. sz. egyesített ügyek) az Európai Unió Bírósága kimondta, hogy a 2002/58 irányelv 15. cikkének (1) bekezdését – az Európai Unió Alapjogi Chartája 7., 8. és 11. cikkével, valamint 52. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben – úgy kell értelmezni, hogy „azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely anélkül szabályozza a forgalmi és helymeghatározó adatok védelmét és biztonságát [...] hogy a bűnözés elleni küzdelem keretében történő e hozzáférést kizárólag a súlyos bűncselekmények elleni küzdelem céljára korlátozná, és bíróság vagy független

közigazgatási szerv előzetes felülvizsgálatához kötné, továbbá megkövetelné, hogy a szóban forgó adatokat az Unió területén őrizték” (125. pont).

- 27 A Conseil constitutionnel (alkotmánytanács, Franciaország) viszont 2017. július 21-i határozatával alkotmányellenesnek nyilvánította a code monétaire et financier (monetáris és pénzügyi törvénykönyv) L. 621-10. cikkének első bekezdését azzal az indokkal, hogy az AMF általi hozzáférésre irányuló, a tényállás idején fennálló eljárás nem felelt meg az emberi és polgári jogok nyilatkozatának 2. cikkében védett, a magánélet tiszteletben tartásához való jognak. Tekintettel azonban arra, hogy a vitatott rendelkezések azonnali hatályon kívül helyezése rendkívüli következményeket vonna maga után, az alkotmánytanács e hatályon kívül helyezést 2018. december 31-re halasztotta. A jogalkotó, miután megállapította az alkotmányellenesség ezen kimondásának következményeit, 2018. október 23-án a 2018-898. sz. törvénnyel egy új L. 621-10-2. cikket vezetett be, amely előírta, hogy a bejelentkezési adatokhoz az AMF nyomozói részéről történő bármilyen hozzáférés csak egy másik független közigazgatási hatóság, „a hozzáférési kérelmek felügyelete” által kibocsátott előzetes engedély birtokában lehetséges;
- 28 Figyelembe véve az alkotmánytanács határozata joghatásainak elhalasztását, úgy kell tekinteni, hogy nem vezethet semmisséghez a tényállás idején alkalmazandó jogszabályi rendelkezések alkotmányellenessége. Ezzel szemben, jóllehet a monetáris és pénzügyi törvénykönyv L. 621-10. cikkének **[eredeti 8. o.]** mind a vitatott cselekmények időpontjában fennálló, mind a jelenlegi megfogalmazása szerint az AMF „független hatóság”, az utóbbi nyomozói számára biztosított azon lehetőség, hogy valamely bíróság vagy más független közigazgatási hatóság előzetes ellenőrzése nélkül hozzájussanak a bejelentkezési adatokhoz, nem felel meg az Európai Unió Alapjogi Chartájának 7., 8. és 11. cikkében előírt, az Európai Unió Bírósága által értelmezett követelményeknek.
- 29 Egyedül az a kérdés merül fel, hogy elhalaszthatóak-e a monetáris és pénzügyi törvénykönyv L. 621-10. cikke nemzetközi szerződésbe ütköző jellegének jogkövetkezményei.

A bejelentkezési adatok megőrzéséről

- 30 A 2016. december 21-i Tele 2 Sverige határozatában (C-203/15 és C-698/15) az Európai Unió Bírósága kimondta, hogy a 2002/58 irányelv 15. cikkének (1) bekezdését – az Európai Unió Alapjogi Chartája 7., 8. és 11. cikkével, valamint 52. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben – úgy kell értelmezni, hogy *„azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a bűnözés elleni küzdelem céljából minden elektronikus hírközlési berendezés tekintetében valamennyi előfizető és nyilvántartott felhasználó összes forgalmi és helymeghatározó adatának általános és különbségtétel nélküli megőrzését írja elő”* (112. pont).
- 31 A jelen ügyben a megőrzött adatokat az AMF szerezte meg, amely több súlyos büntetőjogi tényállást megvalósító bennfentes kereskedelemre és piaci

visszaélésekre gyanakodott, és nyomozásának hatékonysága érdekében egy adott időszak különböző adatait kellett összevetnie, ami több közvetítő bennfentes információinak felfedését tette lehetővé, aminek következtében az említett területen folytatott jogellenes gyakorlatokra derült fény.

- 32 Az AMF által folytatott ezen nyomozások megfelelnek a tagállamokkal szemben a bennfentes kereskedelemről és a piaci manipulációról (piaci visszaélés) szóló 2003. január 28-i 2003/6/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvben meghatározott kötelezettségeknek, amely előírja e tagállamok számára, hogy jelöljenek ki egy olyan hatóságot, amelynek a 12. cikk (2) bekezdésének d) pontjában meghatározott hatáskörei a „meglévő rögzített telefonbeszélgetések és meglévő adatforgalmi nyilvántartások bekérését” foglalják magukban.
- 33 A piaci visszaélésekről szóló, 2014. április 16-i 596/2014/EU rendelet, amely 2016. július 3-i hatállyal lépett a fent említett irányelv helyébe, amint azt az 1. cikkében meghatározott tárgya kifejezi, „közös szabályozási keretet állapít meg a bennfentes kereskedelemre, a bennfentes információk jogosulatlan közzétételére és a piaci manipulációra [...] vonatkozóan, [eredeti 9. o.] valamint intézkedéseket állapít meg a piaci visszaélés megelőzésére annak érdekében, hogy biztosítsa az Unión belüli pénzügyi piacok integritását, továbbá e piacokon erősítse a befektetők védelmét és a befektetői bizalmat.”
- 34 E rendelet a 23. cikke (2) bekezdésének g) és h) pontjában előírja, hogy az illetékes hatóság bekérheti a befektetési vállalkozások, hitelintézetek vagy pénzügyi vállalkozások telefonbeszélgetésekről, elektronikus kommunikációkról készült felvételeit, vagy adatforgalmi nyilvántartását.
- 35 E hatóság bekérheti a távközlési szolgáltató meglévő adatforgalmi nyilvántartását is, amennyiben a nemzeti jog megengedi, ha alapos okkal feltételezhető, hogy jogsértés történt, és ezek a nyilvántartások a bennfentes kereskedelemre vagy a bennfentes információk jogellenes közzétételére vonatkozó 14. cikk a) vagy b) pontja, illetve a piaci manipulációra vonatkozó 15. cikk megsértésének tárgyában folytatott nyomozás szempontjából lényegesek lehetnek.
- 36 E jogszabály ((65) preambulumbekzdés) arra is rámutat, hogy ezek a bejelentkezési adatok lényeges – esetenként az egyedüli – bizonyítékként szolgálhatnak az olyan piaci visszaélések felderítésében és bizonyításában, mint a piaci manipuláció és a bennfentes kereskedelem, mivel ezek alapján azonosítható lehet a hamis vagy félrevezető információ terjesztéséért felelős személy vagy azok a személyek, akik egy adott időpontban kapcsolatban álltak egymással, valamint két vagy több személy közötti kapcsolat megléte.
- 37 E hatáskörök gyakorlása vonatkozásában, amelyek komoly kölcsönhatásba kerülhetnek a magánélet és a családi élet, az otthon és a kommunikáció tiszteletben tartásához való joggal, a tagállamoknak megfelelő és hathatós biztosítékokat kell létrehozniuk mindennemű visszaélés ellen oly módon, hogy az említett hatásköröket a megfelelő vizsgálat céljaira szükséges mértékre kell

korlátozni olyan súlyos esetekben, amikor ugyanazon cél eléréséhez más egyenértékű eszköz nem áll a tagállamok rendelkezésére, ami azt eredményezi, hogy az e jogszabályban szereplő piaci visszaélések némelyikét súlyos jogsértésnek kell tekinteni ((66) preambulumbekzdés).

- 38 A jelen ügyben a jogellenes piaci gyakorlatok tényállásának jellemzésére alkalmas bennfentes információk lényegében szóbeli és titkos jellegűek voltak.
- 39 Felmerül tehát a kérdés, hogy a 2002/58 irányelv 15. cikkének az Európai Unió Alapjogi Chartája 7., 8. és 11. cikkével összefüggésben értelmezett (1) bekezdése hogyan egyeztethető össze a 2003/6 irányelvnek és az 596/2014 rendeletnek a fent hivatkozott rendelkezéseiben előírt követelményeivel. **[eredeti 10. o.]**
- 40 Úgy tűnik, hogy e kérdés megválaszolása érdekében a meglévő ítélkezési gyakorlat - e merőben új jogi és ténybeli háttér kapcsán - nem adja meg a szükséges felvilágosítást, ezért nem mondható ki, hogy az uniós jog helyes alkalmazásával kapcsolatban nem merül fel észszerű kétség. Ennek következtében kérdést kell intézni a Bírósághoz.
- 41 Arra az esetre, ha a Bíróság válasza alapján a Cour de cassationnak (semmitőszék) meg kell állapítania, hogy a bejelentkezési adatok megőrzéséről szóló francia jogszabályok nem felelnek meg az uniós jognak, hasznosnak tűnik feltenni a kérdést, hogy a jogbizonytalanság elkerülése és a korábban összegyűjtött és tárolt adatok e jogi szabályozás valamelyik céljából történő felhasználása érdekében e jogszabályok joghatásai átmenetileg fenntarthatóak-e.
- 42 Az Európai Unió Bíróságának előzetes döntéshozatal céljából a rendelkező részben meghatározott következő kérdéseket is fel kell tenni.

A FENTI INFOKOK ALAPJÁN, a Semmitőszék

[OMISSIS] *[a második és harmadik jogalap elutasítása]*

[OMISSIS] *[az első jogalap okafogyottnak nyilvánítása]*

a következő kérdéseket TERJESZTI az Európai Unió Bírósága elé:

1) A bennfentes kereskedelemről és a piaci manipulációról (piaci visszaélés) szóló, 2003. január 28-i 2003/6/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 12. cikke (2) bekezdésének a) és d) pontja, valamint a 2016. július 3-tól ez utóbbi helyébe lépett, a piaci visszaélésekről szóló, 2014. április 16-i 596/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 23. cikke (2) bekezdésének – az e rendelet (65) preambulumbekzdéssel összefüggésben értelmezett – g) és h) pontja, a kicserélt információk rejtett jellegére és a vizsgálattal esetlegesen érintettek általános közönséghez való tartozására tekintettel nem foglalja-e magában azt a lehetőséget, hogy a nemzeti jogalkotó kötelezheti az elektronikus hírközlési szolgáltatókat a belépési adatok olyan ideiglenes, mégis általános megőrzésére, amely lehetővé teszi az irányelv 11. cikkében és a rendelet 22. cikkében említett

közigazgatási hatóságok számára, hogy ha bizonyos személyekkel szemben fennáll annak gyanúja, hogy bennfentes kereskedelemben vesznek részt vagy piaci visszaélést követnek el, bekérjék a szolgáltatótól a meglévő adatforgalmi nyilvántartását, amennyiben joggal feltételezhető, hogy ezek a nyomozás tárgyával kapcsolatban álló nyilvántartások relevánsak lehetnek a jogsértés megvalósulására vonatkozó bizonyítékok szolgáltatása szempontjából, [eredeti 11. o.] és ezáltal többek között még a gyanú felmerülése előtt lehetővé válik az érdekelt személyek között fennálló kapcsolatok felderítése?

2) Amennyiben a Bíróság válasza alapján a Cour de cassationnak (semmitőszék) úgy kell tekintenie, hogy a bejelentkezési adatok megőrzésére vonatkozó francia jogszabályok nem felelnek meg az uniós jognak, a jogbizonytalanság elkerülése és a korábban összegyűjtött és tárolt adatok e jogi szabályozásban szereplő valamelyik célból történő felhasználása érdekében e jogszabályok joghatásai átmenetileg fenntarthatóak-e?

3) Valamely nemzeti bíróság átmenetileg fenntarthatja-e egy olyan jogszabály joghatásait, amely lehetővé teszi valamely független közigazgatási hatóságnak a piaci visszaélésekkel kapcsolatos nyomozások lefolytatásával megbízott tisztviselői számára, hogy valamely bíróság vagy más független közigazgatási hatóság előzetes ellenőrzése nélkül hozzájussanak a bejelentkezési adatokhoz?

[OMISSIS] *[a negyedik jogalapról való döntés ideiglenes elhalasztása]*

[OMISSIS]